Број 116. У Новом Саду, у среду 28 маја 1908 Година XLIII.

Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Ревал

Састали се енглески краљ Едуард са руским царем Николом у Ревалу.

Пре 210 година посетио је Петар Велики енглеског краља Вилхелма III. и сада ту посету враћа краљ Едуард VII

У Русији учињене су велике спреме да се енглески краљ што свечаније дочека и нема сумње да ће краљ Едуард понети лепе успомене о руском гостопримству.

Ко зна, како је Енглеска на Русију, а ова опет на Енглеску све до пре кратког времена била суревњива ради блиског и далеког истока, томе ће бити јасно, да је овај састанак енглеско-руског владара од великог политичког значаја.

Овом руско-енглеском састанку претходио је енглеско-руски споразум на далеком истоку и претходио је састанак француског председника републике са енглеским краљем у Лондону, а завршиће се са посетом председника француске републике у Русији, и руског цара у Паризу и Лондону.

Политички догађаји, који су сљедовали одмах по објави руско-енглеског споразума, потврђују, да ће руско-француско-енглески блок имати пресудног значаја не само за европски исток него и у опште за политичку констелацију у Европи.

Пут престолонаследника Франц Фердинанда у Берлин, Биловљев састанак са Титонијем у Раполу, мисија Мунир-паше у Београду, састанак Титонијев са Еренталом и овога се Биловом; састанак енглеског и шпањолског краља у Картагини; пут талијанског краља у Атину и његов састанак са енглеским краљем у Гаети; посета председника француске републике Фалијера у Лондону и данашњи састанак енглеског краља са руским царем, све то показује, да Енглеска будно прати сваки немачки корак на истоку и да она води светску политику.

Ово потврђује и најодлучнији енглески публициста Стед, један од првих пијонера енглеско-руског споразума, који је важност тога споразума обележио овако:

Распад аустријског дуализма питање је времена. Кад се Аустрија распадне мораће се чвршће наслонити на Немачку. У центруму Европе постаће услед тога једна јака сила по простору, популацији и по експанзивности. Ова би јединица била силна и она би доминирала на европском истоку. Та би сила оданде искључила све па и енглески утицај Да се овакав положај Немачке паралише, дошло је до енглеско-француског споразума, коме је сасма природно приступила и Русија.

Ми смо споменули мисију Мунир-паше у Београду Овом мисијом претрпио је велики пораз, свемоћни утицај Немачке у Цариграду, јер ова мисија није била по жељи Немачке већ Енглеске. Услед тога је Немачка штампа била поражена, кад је за ову мисију дознала.

Немачка, да би забашурила своје неуспехе приредила је аустријском ћесару приликом његовог 60 годишњег јубилеума, поклонство немачких кнежева, које је предводио главом немачки цар Вилхелм. Овом поклонству немачких кнежева био је одговор, састанак у Лондону и Ревалу, и нема сумње, да ће политика Велике Британије, после немачког пораза у Алгециграсу и Цариграду, одржати коначну победу у светској политици.

Балкански народи имају разлога да буду задовољни са овим састанцима, јер ће се на њима говорити и о њиховој судбини, јер ти састанци иду за тим да се сузбије германска најезда на Балкан.

Ови састанци могу и Угарској да користе и зато Угарска не би требала да смета политици овог новог тројног савеза, него би требала да усвоји начело: „Балкан балканским народима“ и требало би да све странке у њој пораде на независности Угарске, јер ће само независна Угарска бити у стању да се са успехом одупре велико-немачком продирању на исток.

Угарски политичари треба добро да промере тежину ових владарских састанака па да се одрекну досадашње спољне политике, јер ако то не учине, неће нам остати ништа друго него да и даље играмо жалосну улогу германског трабанта на Истоку.

Гамбета.

Нови Сад, 28. маја.

Избор посланика и терори алмажански. Из Темишвара добијамо брзојавну вест, да алмажани, а нарочито Љубко Лотић и други епархијски и дворски чиновници прибегавају највећим терорима и уједурмама не би ли само омогућили избор дра Саве Путника за наш народно црквени сабор. Колики терор врше најбољи је доказ и то, што су два радикална учитеља изборника захвалила на изборништву. Јасно је какве су драконске мере морале бити употребљене да се ови учитељи изборници, кад их већ не могоше скрхати да гласају за Путника, а оно да положе изборнички мандат. О овој ствари биће још врло крупна разговора, а виновници неће проћи без заслужене награде. Алмажани и епархијско - дворски људи виде, да им неће користити ни то, што су избор незаконито заказали само у размаку од пет дана, што су позиве на изборнике послали преко парохијских звања а не преко црквених општина, што су избор одредили у епископском двору и што ће у њега бити пуштени само они изборници, који имају исказнице. Наравно, да су многа парохијска звања добила поверљив налог, да радикални изборници дођу што касније до тих исказница, а где је могуће до њих никако и да не дођу. Јавили смо већ, да су последњих дана многе званичне истраге вођене у црквеним општинама темишварског среза од стране епархијских алмажанских власти. Те истраге поверене су све алмажанским главешинама и фишкалу др. Сави Путнику, те се тако у име власти и о новцу црквених општина лепо кортешовало за

ПОДЛИСТАК.

ГРОКЋУ ЛИ, ГРОКЋУ. .

Темишвар, маја 1908.

Ми овде на мртвој стражи Српства, ретко долазимо до новосадског «Браника«. Но од нека времена — не знамо, коме и чему имамо то да захвалимо — чешће нам се пружа прилика за «увеселеније«. Наиме, неко се сетио, да и нас мало провесели а разоноди, те нам се редовно шаље «Браник«. Е, баш му хвала! А ево зашто.

Седимо вам ми тако у читаоници или при чаши пива, вина, кад тек улази писмоноша, ставља на сто «Браник« и од једном, тамо из њега, зачује се, с почетка тихо, па све јаче, право, ама баш право гроктање. Па није да је то обично гроктање, какво изводи она «умилна« животиња, која нам даје толико масних посластица, него то гроктање далеко надмаша оно обично. Јасно се из њега дају разабрати речи као: олош, фукара, опсенари, пилићари, јајароши, ножевићи, а тако гроктање, богме, није у стању да изводи она животиња, коју су тамо они узели себи за углед. Надмашише ето и свој узор — баш су мајстори!

Чудимо се ми с почетка, каква ли је то опсена, ђаволство, да парче папира може таке «кунстове« да изводи. Чудимо се и дивимо, а богме по неког почну подилазити и жмарци; а није ни чудо, у по бела дана, па да човек својим очима види и ушима слуша таке притворе и «волшебија«.

Ипак се по неки окуражи, да дохвати то „чудо«, «рескира« руке, да се дотакне те ствари, што је тако слична, ама и више још но слична оној животињи, која се поред неких лепих својих особина не одликује баш чистотом. И сад настаје — громки смех. — Их, баш смо ти ми! Шта већ нисмо, Боже мој, помислили. И опсена, и притвора, и «волшебије«, и буди Бог с нама — ђаволство, а кад тамо а оно: умна «сочињенија« дра Полита и дра Малешевића!

Па да се човек не смеје и то како слатко! Гроктање, гроктање! Па јест, гроктање, а шта би друго могло и бити?! Та то пишу Полит, Малеш и како се све зову још ти «вештаци«. Па да су само они, но се ту нашли тамо с њима, и Прибићевићи и другови. То су тек мајстори! Ти не само да знају гроктати, по и кукурикати и маукати и њакати и што год хоћеш. Мислите, да не знају? Ено вам карловачког сабора, па загребачког, па пештанског, ако не верујете, питајте само тамо. Какав наш, па жабаљски, па модошки, по чаковачки вашар, а баш су на гласу, али на њима нећете наћи ни близу таких вештака по комендијама, циркусима и шатрама, као што су Прибићивић и његово друштво. Сви су они «шубицк« спрам њих.

Али нису само они тамо с Политом и Малешом! Охо, имамо и ми детића! Ту су и наши ови, како да кажем, како се зове та секта, хајде рецимо, наши алмажани. Нису ни они мачји кашаљ. Та да споменем само Саву Путника, па Васу Јакшића, их, што ти умеју да грокћу и то баш не можеш свуда наћи. Стану вам тек, па отворе уста, па вичу, како су они народни пријатељи, а радикали издајице, а из трбушина им све излеће: гро, гро, гро... А ми да попуцамо од смеја. Знамо их добро, имали смо не једанпут прилике, да их гледамо и слушамо и да, што 'но кажу, уживимо у комендији — а забадава.

Но др. Полит и Малеш мисле, да њих двојицу не познајемо. Та за Бога, где смо ми! Чак овде на мртвој стражи банатског Српства. Мисле тако, па мисле и то: Хе, сад ћемо им ми показати, како се управо грокће, тако гроктање још нису чули. Иш, не праши! Зар ми да нисмо чули таког гроктања, зар ми да не познајемо вас, и баш вас двојицу? Охо, познајемо ми вас и те још како вас знамо.

А како и не би! Онај цинцар Полит толико година већ грокће, хоћу касти, плаче и уздише за нечим — као да ми не знамо за чим. Хуче и сузе рони за народом, како ће га радикали упропастити и не знам шта, а овамо тамо он цвили и гуриче за фондовским фишкалатом, масним дијурнама, па кад му тек дођу пред очи и загрокћу она даљска назимад, а он не зна шта ће од жалости, но и сам стане гроктати и то тако, да му позавиде не само они из Доња, него чак и они из потиског рита. Мора да му грокће из трбуха баш она назимад даљска, што је појео их појео — а не платио.

А тек др. Малеш! Њега тек знате, знамо ми темишварци, а камо среће, да га не познасмо. Питајте само оне из Фабрике. Лепо вам је тај докторчић са високим штиклицама удесио

посланички избор; и све то као да није помогло, јер ево почеше и насиља и терори од стране власти и двора. Како нам из Темишвара јављају при свем том избор кандидата срп нар. радикалне странке др. Јоце Мановјловића и јереја Милана Долге сигуран је. Алмажанци се избезумили због тога, те су прибегли највећим покорима, но тиме сами срљају у своју раку, коју су сами себи својим неделима ископали О њима ће се после овог избора говорити само као мртвацима. Виде они, да је царству њиховом овде одзвонило, а ова насиља и покори њихови, то им је последње ритање у самртном ропцу.

Нови Сад, 28. маја.

Радосна и жалосна појава. „Мусават“ лист браће муслимана, који излази у Мостару донео је чланак под насловом: „С ким ћемо?“ У њему расправља с киме треба да држе муслимани Босне и Херцеговине да ли са православнима или са католицима Износи програм српске народне организације у коме је као што је познато исписано ово: *„Босна и Херцеговина су саставни део турске царевине, којима Аустро-Угарска на основу мандата европских сила управља“* Износи и програм хрватске народне заједнице у којем се вели ово: *Босна и Херцеговина јесу коли по племену стороседиоца, толи по државном праву хрватске земље. Усљед тога је природна тежња босанских Хрвата да се Босна и Херцеговина прикључе краљевини Хрватској а доследко то ме хабсбуршкој монархији Босански муслимани јесу по народности непријепорни Хрвати“*

„Мусават“ завршује тај свој чланак овако: „Из тога долазимо до непобитног и истинитог закључка: да су православни Срби с нама, а католици против нас или другим речима, да ћемо ми муслимани и од сада као и до сада гајити најискреније и пријатељске везе са нашим пријатељским суграђанима, док ћемо на против бити најенергичније против свих оних, који су за анексију наше домовине све дотле, док буду стајали уз програм „Хрватске народне заједнице“.

Српски православни лист „Народ“, који излази у Мостару доности у исто скоро време чланак: „Срби и Хрвати“, у којем међу осталим вели: Ми не дајемо имена Србин и Хрват посебно етничко значење, него их сматрамо хомогеном етничком масом, која без обзира на то име може се политички разно диференцирати. Доказ у тому имамо у самосталним и радикалним Србима Тројединице и њиховом односу према Хрватима. Ни овде у Босни за нас не значе та имена посебне етничке групе, него према фактичном данашњем стању двије противничке политичке странке. Ми признајемо то име не само онима који себе називљу Хрватима, него радо допуштамо, да ће се све оне до сада огромном већином нацијонално — несвесне католичке масе тог нашег заједничког бос. — херц. славенског контингента називати Хрватима. Према истакнутом нашем принципу помагања те српско — хрватске културне и политичке интеграције ми смо и муслимански дио становништва својски потпомогли у почетку његовог културног и политичког рада послије окупације.. У даљем разлагању вели како се овој идеји одужују најбоље онда, ако без разлике вјера и друштвених слојева потпомажу развој културе, демократизма, либералности и свијести о јединству српскога и хрватскога народа и његовој културној, економској и политичкој задаћи на Балканском полуострву. Увијерени смо да ће српско-хрватска интеграција донијети Југословенску. „Народ“ доноси и оно што вели „Мусават“ и цитира његове речи, да у Босни нема ни двадесет муслимана, који би потпомогли програм „Хрватске Заједнице,“ док нема ни двадесет Муслимана, који не би потпомогли програм „Српске Нар. Организације“. „Народ“ завршује: „после овога муслимански новинарски рептили свакојако требали би да ућуте.“

Изнесосмо обе ове по аве, не примећујемо за сада баш ништа остављајући, да свако себи створи о томе суд. По себи се разуме, да ћемо се на ову ствар вратити.

Политички преглед.

Дунавско-јадранска пруга. Нацрт о градњи дунавско-јадранске пруге још се налази на проучавању у турском министарству трговине и грађевина. Порта је обећала Србији, да ће ускоро бити готова са проучавањем.

Састанак руског и енглеског владара. Руски цар у пратњи великог војводе Михајла Александровића и лондонског руског посланика грофа Бенкендорфа, са царицом матером, грчком краљицом и великом војвоткињом Олгом Александровном стигао је у Ревал. У пратњи су његовој руски министар-председник Столипин и руски министар спољних послова Изволски. Цар је после тога са свима отишао у пристаниште и укрцао се на јахту, да изиђе на сусрет своме госту енглеском краљу. О састанку самом још нема никакових извештаја. Ревал је у најсвечанијем руху и свугде се вију руске и енглеске заставе. — Немачки листови имају извештај у којем се тврди, да ће министар-председник Столипин присуствовати ревалском састанку на нарочиту жељу енглеског краља Едварда. Уједно имају вест, да је цар позвао француског посланика у Петрограду адмирада Тушара да присуствује ревалском састанку. И наравно да и једној и другој ствари придодају велики политички значај.

фабричку црквену општину. Волио човек парницу са Румунима и погодио се за награду од 16 хиљада круна. И парници био већ крај. Када виде то Малеш и наш, односно тамо њихов чувени алмажен, Коста Стефановић, баша и субаша фабричке несрећне црквене општине, а они ти тек одједном — загрокташе. Зар само 16 хиљада? И то све само дру Малешу? А, то не сме бити. И чувени правник и чистунац др. Малеш скочи ти на ноге јуначке, те загроктa: Ја дајем оставку, ако ми скупштина не вотира још барем 14 хиљадица круна. На то скочише присни: Не примамо оставку, ево дајемо и тих »тричавих« још 14 хиљада. — И тако ти, брате Србине, тај родољуб доктурчић место 16 сабра 30 хиљада круна. Ал' је и било весеља! Алал му вера! Ту се сваку боговетну ноћ трампило, било ти је ту краутсупе, па фиш чорбе, па што год хоћеш. Шта су дањски прасићи спрам ових части! А онај мали, црно жути доктурчић, тек се кадгод појави, па кад се узбарабар прошеће са фабричким голијатом, пашом Стефановићем, а оно хоћеш-нећеш, тек ти излети на уста: Гле, циганско кљусе и ждребе!

Ето, нека нико не каже, да не познајемо и дра Малеша. А кад га знамо, онда знамо и лако се досећамо, зашто је напустио и заступство у парници због манастира с Румунима. Хм, то није фабричка општина, а ни у сабор ском одбору не седи какав Коста Стефановић.

Дакле, као што видите, код нас не успе-ју је гроктање «Браниково.» Смејемо се и смејемо. А они из «Браника» грокћу, боже, грокћу, па све већма, а ми да попуцамо од смеха. Бога ми, од како читамо «Браник», не једнога је већ неколико пута спопао наступ од смејања.

Или шта мисле ти пајаци, да ће својим гроктањем што друго постићи код нас? Варају се и грдно се преварише.

Богу хвала, има нас и овде детића, који знамо шта хоће ти цинцари, алмажани, цигани или браниковци и самосталци. Хтели би вам те оловане и отрцане пијавице и издајице, да силом и против воље божје и закона вечито благују и пландују на народном добру и о народној муци. А народ? Зар у Арнаутлук, у Турке? Тако нам бар пре рече један од њих нагојених трутова. Али нека знају, да има, па баш и овде, на мртвој стражи Српства детића, који ће им знати стати на пут и који ће им одмаздити по заслузи.

Ца нека грокћу и на даље, то им је толико; а ти напред, радикална странко, као што си и до сад, за срећу и добробит овог напаћеног српског народа.

Бата.

Отворено писмо

уредништву „Србобрана“ у Загребу.

Вршац, на Спасов-дан.

У вашем листу „Србобрану“ бр 118. од 20. маја (2. јуна) донели сте следећу нотицу:

„Рауховци и радикали против Српске Штампарије“ па наваћате:

„Застава“ је у последње вријеме неколико пута наваљивала на овдашњу Српску Штампарију и износила лажне податке о њој. Јуче је орган мартијанечких крмака „Уставност“ преузела те лажи из „Заставе“.

Извјесним елементима било је увијек криво на све српске установе свуда, а особито на оне у Загребу. Али то им не помаже, нити ће им помоћи, јер у управама тих установа, а нарочито у штампаријиној, сједе свакако поузданији и поштенији људи, него у управама „Заставе“, „Уставности“, „Братства“, „Рада“ и осталих радикалских и Рауховских подузећа. Биланс Српске Штампарије штампан је недавно у нашем листу, а потписали су га људи, који пружају јамство у сваком погледу, а не боје се за свој рад никога, па ни фактора, којима пријети „Уставност“.

Између издавача и накладника „Србобрана“ и „Српске Штампарије“ постоји одношај, који се оснива на уговору, према коме су накладници дужни плаћати штампарији сваке суботе рачуне за штампу. Ти се рачуни исплаћују готовим новцем тачно и уредно, а то је оно што боли „Заставу“ и „Уставност“. Другог каквог одношаја нема између нас и штампарије.

У осталом разумљиво је, што „Уставност“ као орган Елеговићеве прве хрватске владе удара на српске културне и патриотске установе, за којима стоје људи поштени и имућни, без икаква зазора и стида. Али „Застава“, иако је у служби те исте владе, не би то смјела да чини, а да се бар не застиди“.

Све оне истините податке о Српској Штампарији д. д. у Загребу и њеном листу „Србобрану“ што их је обелоданила „Застава“ у бројевима 103. и 108. и што су обелодањени у вршачком листу „Родољубу“ у бројевима 9, 10, 11, и 12 под насловом — „Историја Српске Штампарије д. д. у Загребу“ **написао и потписао сам ја са пуним именом.** Пошто сам то учинио, дужан сам, да за све то одговарам пред јавности и судом. Када вам је све то познато онда се ограђујем против тога, да за та моја открића кривите бана Рауха и радикале, јер морам онда да посумњам и у остале ваше ситније и крупније грехе, које перете пред вашим присталицама са Раухом и радикалима. Код овог мог случаја, господо држим за сигурно, да вам неће упалити; на против, — пре шкодити, јер имајте на уму, да сам ја акционар са К 5000 те Српске Штампарије д. д. у Загребу и тог листа „Србобрана“ и да смем да иштем јаван рачун од вас. Ја се надам, да ћу вам ускоро у походе доћи, само вас правим пажљиве, да ја нисам Марковић Ердељан, који се даје се шалом бацати из кафане. А то вам је ваљда познато од оних септембарских крвавих догађаја у Загребу.

Ако ја у Загреб дођем, не долазим као политичар и по вашем мишљењу као плаћеник Рауха и радикала, већ као акционар „Српске Штампарије и „Србобрана“ листа, који хоће и да докаже све оно што је у горепоменутим листовима обелоданио. Што се тиче поштења и богатства оних људи, које ви у вашем листу као патриоте називате, тај одговор остаћу вам за сада дужан, или ћу само наговестити ону народну: „Ми смо сви поштени, али новаца нема“. Међу тим упозорујем ц. и к. потпуковника г. Аћима Крбавца и председника управног одбора Српске Штампарије на завршетак мога чланка написаног у 108 броју „Заставе“ а који од речи до речи овако гласи: *Зар ви не видите* (управо) *шта сте ви учинили и шта чините? Зар ви још увек мислите* (управо) *да постоје још она луда времена када вам се све клањало? Зар ви заиста мислите* (управо) *да нисте дужни да нам предате рачуна пред стручним људима о повереном вам нашем иметку од К 100 000?* **Зар имате још образа** (управо!) **да седите тамо, где вам није место?“** Па га овим путем позивам, ако је том мојом изјавом његова официрска част увређена, да

позове мене а не *бана Раука и радикале ма одговорност јер сам ја тај акцијонар који сам без ичијег уплива све оно написао о Српској Штампарији и „Србобрану листу и који преузимам сву одговорност за све што сам написао*

Иван Матић

бивши управник и члан управе „Српске Штампарије“ власник и одговорни уредник „Родољуба“.

Братски сабор свештеника протопрезвитерата ново-градишкога.

Кобаш, 24. маја 1908.

Приближује се петровски пост. Свештеници дијецезе пакрачке и опет ће да се састану на братскоме сабору, у одређеноме од окружних протопрезвитера месту. Свештенство удовог на жалост већ три године а до данас непопуњеног протопрезвитерата новоградишког имаће братски састанак по свој прилици у Новој Градишци. За референте на братскоме сабору одредила је конзисторија наша свемахом младе свештенике, међу овима и поп-Дану, који ће сигурно однијети побједу, јер ко је вредан на дјелу, ваљда је и на перу. У осталом: Videremo. А сад да се за час вратимо на прошли братски сабор, који је одржан у Броду.

Бродски грађани преко свога свештеника замолили су свештенство окружног протопрезвитерата новоградишког, да би се и у Броду одржао братски сабор и свештеничка исповјест. Свештенство се позиву одазвало, а виша власт је одобрила, да се 1907. г. одржи братски сабор у Броду.

После свршених функција отишло је свештенство у хотел Јанкомир на заједнички ручак, кога су приредили у почаст одличним гостима — свештеницима угледни грађани бродски без разлике политичког начела. Овде на заједничком ручку нађе се Јуда. Један део свештеника јасно је очитовао, како се држи ријечи Христових: „И будет једино стадо и један пастир“. Три свештеника и то: М. Зец, Ст. Вукавић и О. Мангуловић не хтедоше приступити заједничкој трпези свештеничкој но се оцепише од своје браће у Христу и од паствe своје једноверне — домаћина Бродјанина и овај славни терцет седе за други сто.

Бродјани су их врло учтиво позивали, да изволе сести за заједнички сто. Но не само да не приступише заједничком столу, но ни на ручку не остадоше. Свештеник М. Зец шта више рекао је: Шта ћу ја овде? Ја сам излишан члан овога друштва (јер га је ваљда сматрао радикалским. Та то је онај Зец, што је онако „фино“ приликом Ђурђевићева избора за наш црквени сабор у прсте звиждао!). О Ст. Вукавићу не требамо ни говорити, јер: он је велики, питајте њега, сам за себе нека каже. Жао нас је младога Мангуловића, јер у први мах рече, да ће остати на заједначком ручку, само да испрати другове М. З. и Ст. В.; но вративши се своју реч порече и оде за својим друштвом.

У један мах видесмо и кобашког поп Ђоку Обрадовића у овом фином друству и за час се упитасмо, е да није и он пресалдумио у самостале. Не мисли ли можда и он бити прото новоградишки? Но за час се разуверисмо. М. З. и Ст. В. јесу другови његови још из гимназије и богословије. Овом „фином“ терцету недостајаше још дични „вожд“ им поп М. Ђелајлија. То је онај, што је на папиру водио између самостала главну реч приликом избора Ђурђевића и Стојаковића. Он је подобан ономе попу, што је јавно у пакрачкој биртији псовао матер свима радикалима. Ето то је жалосна слика лањског т. зв. братског сабора свештеника протопрезвитерата новоградишког, како ће пак ове године бити

Videremo.

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. јуна отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 70 пот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем маја истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец јуни обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло

Сељачки конгрес у Бекешчаби.

На католичке Духове, прошле недеље и понедељника, одржала је сељачка странка Угарске у Бекешчаби први сељачки конгрес. На конгресу је било заступљено 284 општине. Конгрес је отворио председник Ахим и изнео да је програм Угарске сељачке странке: права и хлеба народу. Сељачка странка се бори за опште тајно изборно право по општинама. За то се боре све народности у Угарској. Да извојују то право, готови су и силу употребити. Поједини говорници, између осталих посланици Аурел Влад (Румун), Милан Хоца (Словак) и Шандор Пете (Мађар), претресали су ова питања: опште тајно гласање по општинама, поступно увођење прогресивне порезе и подржављење свих школа, захтев о бесплатној настави и осигурање законом. Аурел Влад је говорио, како је народ искључен из законодавства, а по јавном праву законе доносе народ и краљ. Зато треба увести опште тајно гласање по општинама. Милан Хоца је говорио, да државу образују не богаташи, већ народ што ради. Зато треба да се испуни воља народа, а не богаташа. Богаташи уживају сва права, а радници се пате. Ту има само један лек: опште тајно изборно право по општинама. Радници треба да буду заступљени на сабору, а не милијонари. Зато радници треба да иду раме уз раме са народностима. Не гони народности Угарска, већ богаташи и влада. Сила је у радника, те треба и победа да буде њихова. Претседник Ахим напада на владу. Док није дошла на власт, била је за тајно гласање, а сад га одбацује и назива дарабонтима оне, што траже хлеба, право и знања за потиштени народ. Конгрес је упутио краљу телеграм и поздравио га као пријатеља општега тајнога гласања. Конгрес је на крају усвојио предлог, да без разлике по реду сваки грађанин, по навршетку двадесете године, у смислу новога закона има добити изборно право. Михаљ Борош — Бриндус предлаже да се радници лате општег штрајка и штрајка у масама, ако влада не би ни после жетве узела у претрес нови законски предлог. На крају је донесена одлука, да треба радити на зближењу сељачке и социјално—демократске странке.

„Сисачки Глас“ обустављен.

„Хрватска“ је добила глас из Сиска, да се „Сисачком Гласу“ (грађански лист) одлуком кр. судбеног стола у Петрињи забрањује и даље излазити.

Догађаји у Русији.

Из Петрограда се јавља, да ће се основати министарство за пољску привреду. — У Баку је откривена терористичка завера. Нађено је бомби, силно оружје и муниција. Из заплењених списа се види, да су терористе хтеле пренети оружје и бомбе у Петроград. — Цар је потврдио закључак донесен на министарском савету, по коме се све ствари у Финској, које се уједно тичу и Русије, имају подносити на решење министарском савету.

Не може да прежали мандат.

Земунски „Српски Одјек“, доноси: Наш „остарели“ и у „народној борби“, (да случајно не фарба и косу и браду могли би рећи) оседели борац, никако да заборави, што је наш народно црквени сабор решио, да се против његовог избора у В. Кикинди спроведе истрага. У свом „Бранику“ пребацује Вачићу и Бабићу, да су на сабору „викали“ (!) „да су и Цигани и Власи кикиндски народ“. Па да богму да јесу, и да куда би молићемо са њима. Народ су да како, питање је само било, да ли спадају у српску црквену општину и да ли имају бирачко право. А да су „народ“ то је јасно сваком, само не излапелом старцу, за кога почиње бити човеком тек онај, који има стотину ланаца земље, али и то условно, т. ј. само за случај, ако није радикал. Дакле, нека др. Полит буде са тим на чисто, да пошто у целом поштеном свету у „народ“ спадају и они који немају 100 ланаца земље, а и они који имају, али су радикали, да ће покаже ли се истрагом, да ће они по др. Политу, кикиндском посланику названи „Цигани и Власи“, ако су чланови српске православне црквене општине кикиндске, а иначе удовољише зак. прописима наше автономије, бити уврштени у бираче, па ма гласали и на др. Михајла Полита. А да ће за њега гласати о томе смо уверени, јер за „Власе“ вреди она народна „крв није вода“, а за Цигане смо сигурни да ће гласати за Полита зато, што имају једнаку нарав.

Духовске свечаности у Београду.

Из Београда добијамо ове редове: „Петодневни Тројички Сабор приређује Српско Новинарско Удружење на савској ади Циганлији преко од Београда, 30. и 31. маја и 1., 2. и 3. јуна (три дана Духова). Београђани нису до сада имали прилике да виде сличну свечаност. Ада ће тих дана представљати засебну варош са свима установама једне велике модерне вароши, како у погледу уређења тако и у погледу најразноврснијих забава. Ада ће имати своју пошту, марке, телеграф, телефон, полицију, модерне ресторације, кафане, пивнице, позориште, варијете, аласку крчму; велики број изложбених нарочито украшених павиљона, као: изложбу ћилимова. вина, домаћих и страних деликатеса, базара разних домаћих и страних фабрика и београдских трговина; спортманске клубове, који ће тих дана приредити утакмице као: пливачку, пецачку, веслачку, пешачку, хрвачку и т. д. Свако после подне и увече приредиће се концерат војне музике и разних београдских оркестара. Једне ноћи биће приређено венецијанско вече, шетња око аде на чамцима, нарочито украшеним дереглијама и парним лађицама осветљеним лампијонима најразличитијих боја, за време шетње приредиће се сјајан ватромет. Првог дана пустиће се велики број балона разних димензија, од којих ће највећи бити нарочито набављен балон Новинарског Удружења у величини преко 20 метара у пречнику. Јубиларни лист „Водени Цвет“ ће се уређивати, слагати, штампати и продавати на ади. У елегантном повиљону приредиће се:

Занимљива игра рулети на начин по коме се игра у Монте-Карлу.

За саобраћај са Адом, Удружење је учинило све да не само буде брз већ и пријатан. Свака пола сата возиће две лађе из Београда, Ада је удаљена од Београда лађом само 20 минута.

Новинарско удружење је учинило са своје стране све, да на Аду привуче не само све Београђане већ и посетиоце из целе Србије и српских земаља Улазница је пола динара, тако да ће свакоме бити могуће сабор посетити

Издате су нарочите срећке удружења (цена 1 динар), а згодноци су врло велики Сваки други добија.

Како је сама циљ приређивања овог Сабора хумана, јер је целокупан приход намењен оснивању пензионог фонда српских новинара. то сабор треба да буде одлично посећен и из Срема, Хрватске, Славоније и. т. д.

Соколска вежба.

Српски Соко у Карловцима приређује на први дан Духова 1. (14.) јунија 1908. год. у дворској башти у Карловцима велику јавну соколску вежбу са одабраним програмом. Почетак тачно у 4 сата после подне. Улазница: седиште 1 круну, стајање 50 потура. Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Непогода.

Како из Великог Варада јављају, беснела је прошле недеље увече у суседној општини Кетеђану ужасна бура. Холујина је неколико дрвета из корена ишчупала и поскидала кровове са свих кућа. Место изгледа као после каквог јаког бомбардовања топовима. После холујине падао је по сата лед, и то тако јако, да се и другог дана видео сокацима. Штета је огромна. И у Северној Америци било је велике непогоде. У држави Небраска порушено је до 75 кућа, 21 човек је платио главом. У Глетстону и Колореду је страдало 23 човека.

Српска читаоница.

у Коњицу (Босна) приређује забаву 2. (15.) јуна (други дан Духова) ове године у дому Св. Саве, у корист оснивања читаонице. Добровољни прилози шаљу се на председника прив одбора попа Марка С. Поповића, а имена штампаће се у „Српској Ријечи“.

Брзојави „Застави“

Стигли 28. мајa

Угарски сабор.

Будимпешта. Расправља се о државним инвестицијама.

Војници на допусту.

Будимпешта. Издата је наредба домобранског министра Првог јула п. н. на три недеље биће пуштени кућама својим ради жетве војници четврте, пете, седме и тринајсте рогименте. Друге половине јула они из шесте и дванајсте.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

НОВИ САД, 28. маја 1908. године.

Пшеница прве каквоће	22 к. 40 до 22 к. 60 п.	све од 100 кила.
Пшеница нова	22 к. — п. до 22 к. 20 п.	
Пшеница средња	22 к. — п. до — к. — пот.	
Пшеница лакша	21 к. 60 п. до 21 к. 80 пот.	
Наполица нова	— к. — п. до — кр. — пот.	
Јечам	12 круна 60 пот. до 13 кр. — пот.	
Зоб нова	14 кр. 20 пот. до 14 кр. 40 пот.	
Кукуруз у зрну н.	12 кр. 40 п. до 12 кр. 60 п.	
Кукуруз у клипу н.	— кр. — п. до кр. — п.	
Маст	136 кр. — п. до — кр. — пот.	
Сланина	136 кр. — пот. до — кр. — п.	
Сланина пањена	136 кр. — п. до — кр. —	
Свињи угојени тешки	92 до 94 пот.	кила
Свињи средњи	88 до 90 пот.	
Свињи лаки	84 до 86 пот	

Теоци 76—80 по кили
Овци пар ——— кр.
Јагњци 16—32 пар

Стање воде под Новим Садом.

27. маја било је . . . . . 3·60
28. маја било је . . . . . 3·48

Матија Леви и Друга помодно-мануфактурна трговина у Н. Саду, у згради хотела Јелисаве

Ванредне летње новине: Воал гренадин, у свакој боји чист и штикован. „ муслин у свакој боји и нианси. „ маркизета на пруге или коцке. 451 16—100

ЖЕНСКА и ДЕЧИЈА одела ЗА КУПАЊЕ.

ЕКВИЗИТНЕ штиковане робе Robes (хаљина) у батисту, платну, штофу и свили.

Блузе, жипони, женско рубље, потпуне опреме за невесте.

Јавна захвалност.

„Задруга за узајамно осигурање мираза у Митровици“, исплатила нам је осигурани мираз, те јој овим изричемо јавно захвалност и уједно препоручујемо исту задругу свима, који себи или својој деци мираз осигурати желе.

Мираз се постизава после навршења једне године дана.

Ана Валтер из Митровице; **Паулина Туринески** из Вел. Брчкерека; **Јованка Недељковић** из Кленка; **Марија Живковић** из Рајева села; **Нића Жарков** из Вилова; **Никола Линц** из Митровице; **Георг Бошњак** крчмар из Митровице.

585 4—4

За летњи течај књиговођства

на кр. конц. петроварадинској трг. школи

могу ученици и ученице још за кратко време примљени бити. — Темељно изображење у свима контуарским струкама писмено се јамчи. Плата полаже се у Бечу тек после добро положеног испита. Иначе не тражи се ништа. — За способније и писмена настава за најкраће време. — Писмени упити са повратном марком на проф. **Ј. МОГАНА**, код удовице гђе **Тинке Симоновића** у **Каменици**.

676 2—5

Две радње и две куће.

У једном **великом српском селу** близу **Панчева** и **Бечкерека**, на главном друму рад сам због другог подузећа моју налазећу се мешовиту трговину са елегантним штелажама, **кућу са 3 собе**, кујном, магавом до радње, **другу кућу** (у једном дворишту), **бирт** са намештајем 4 собе, кујном, ходником, шталом, леденицом, великим двориштем, и баштом из слободне руке продати. У месту постоје велике пијаце са вашарима. — Обратити се ваља администрацији овог листа под шифром: **Две радње — две куће бр. 243.** 677 1—3

МАЛИ СПАХИЛУК

удаљен пола сата од Београда, продаје се под врло повољним условима.

Имање је све на једном месту и то: 36 ланаца плодне ораће земље и воћњак од 6 ланаца са преко 5000 калемљених воћака, које све рађају На имању постоји лепа кућа са две штале за коње и волове, чардак за кукуруз, амбар, казан за пециво ракије и више мањих зграда потребних за економију.

Ко жели да јефтино дође до јефтиног имања, па ако је још вредан и умешан, прилика му је, да за кратко време постане богат човек.

Ближа обавештења даје писмом

588 4—6 **Народна Задруга**

у Београду, краља Александра улица бр. 17.

Дражба на мањак.

Српска православна црквено-школска општина у Врањеву намерна је да вида једно здање са две школске дворнице и два учитељска стана, услед чега расписује дражбу на мањак.

Прорачуњена свота износи: 24892 К 56 п.

Дражба ће се у понедељак 2. (15.) јуна (други дан Духова) у 2 сата по подне у овдашњој централној школи одржати.

Понуде у затвореним ковертама заједно са вадиумом (10% од прорачуњене своте) нека се до тога дана потписаном председнику уруче.

У случају, да се месни школски одбор са резултатом писмене дражбе не задовољи, наступиће усмена дражба.

Црквени одбор задржава себи право поверења према подузимачу.

План, прорачун и услови могу се у свако доба код потписаног перовође видети.

Из седнице месног црквеног одбора, одржане у Врањеву (Aracs, Torontál m.), 18 (31.) маја 1908. год.

Бранко Петровић, перовођа. 664 2—2 **Обрад Буњевачки**, председник.

Стечај.

Друштву за Српско Народно Позориште потребно је више

глумаца и глумица,

те се овим расписује стечај.

Компентенти нека пошљу на потписаног исказ о свом досадашњем раду и нека приложе и своју фотографију. Рок стечају је месец дана од првога уврштења му у овом листу.

Из седнице Позоришног Одсека Друштва за Српско Народно Позориште држане у Новом Саду, 16. (29.) маја 1908.

Проф. **др. Тихомир Остојић**
председник Позоришног Одсека.

648 3—3

Стечај.

Овим се од стране местног општинског школског одбора расписује стечај за

забавиљу

општинског сталног дечијег забавишта. Компетенткиње нека поднесу своје молбенице са потребним документима овоместном општинском школском одбору (Községi iskolaszek) најдаље до 30 јунија по н. к.

Годишња плата је 700 К у готовом новцу и слободан стан.

Од компетенткиња се безусловно захтева знање српског језика, пошто су становници највећим делом Срби.

У Можору, 5. јунија 1908.

Рада Етински с. р,
председник школског одбора.

Миливој Стојановић с. р.,
перовођа школског одбора. 670 2—3

ШТАМПАРИЈА

продаје се из слободне руке за

3 ХИЉАДЕ КРУНА

Слова су врло модерна и нова једва су тек употребљена, а набављена су из знамените берлинске ливнице (Х. Бертолд); уређена је ћирилицом и латиницом — За адресу упитати у администрацији овог листа. 652 2—2

ЗА МОЈУ МАНУФАКТУРНУ ТРГОВИНУ

потребујем једног

ПОМОЋНИКА

који мора бити добар продавац. Потребно је знање српског, немачког и румунског језика.

Миша Поповић,
660 2-3 Чакова.

Српски угаљ

на велико из србијанских рудника за млинове, фабрике, цигљане, вршаће машине, као и салон угаљ за пећи, може се најјефтиније добити преко

Владимира Ивкова
заступника за целу Аустро-Угарску
498 12-50 **Стапар** (Бачка)

Тражим озбиљне продавце.

Отварање радње.

Слободан сам понизно објавити, да сам моју

бријачку и фризерску радњу

у Новом Саду, ћурчијска улица бр 23.

са данашњим даном отворио. За поштовану посету умољава

У Новом Саду 19. маја 1908

655 2-2 Мирко Латинчић.

ТРГОВАЦ

са добром трговином у већем месту, жели се ради женидбе упознати са госпођицом од 18—22 год. у кућанству добро одгојеном, те са миразом 8—12000 круна.

Озбиљне понуде са сликом управити на администрацију „Заставе“ под шифром: **„Срећа“.** 680 1—3

Дискреција строго зајамчена.

Оглас дражбе.

Српска прав. црквена општина у Ороспамошу расписује

дражбу на мањак

ради оправке цркве и порте.

Цео посао са грађом подвозом материјалом прорачуњен је на **11.365 К. 85 пот.**

Дражба ће бити писмена, а одржаће се 8. (21.) јуна о. г. у 3 сата после подне у мушкој школи.

Сваки подузетник дужан је у име пишманлука положити 10% од процењене своте.

Услови и прорачун могу се сваки дан видети код црквене општине.

У **Ороспамошу**, дне 27. (9.) јуна 1908.

Живојин Цвеић, перовођа. 678 1—1 **Кристифор Радин,** председник.

Árlejtési és árverési hirdetmény.

Oppova község képviselő testületének a vármegye th. bizottsága által jóváhagyott határozatával elhatározta a régi templom óra elárverezését és uj óra beszerzését Ezen árverés illetve árlejtés határidejéül **f. évi 1908. év junius hó 20. napja d. e. 9 órájára** Oppova község házánál kitüzetik.

Árlejtezni kivánók kötelesek az árlejtés megkezdése előtt az általuk ajánlott árnak 5% at készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a községi pénztárban óvadék czimén letenni s az árlejtés bevégezte után a munkát elvállalt ajánlkozó kivételével az óvadékot visszakapják Csak vizsgázott órás mester pályázhatik. A munka dij fele a munka felének befejezése után, másik fele pedig a munka befejezte és kipróbálása után adatik ki.

Oppován, 1908. évi junius hó 1-én.

Camerlenghi Róbert h. jegyző. 679 1—3 **Schultz Ferencz** biró.

ГЛАВНИ КЊИГОВОЂА

потребан је

ПЕРЛЕСКОЈ СРЕСКОЈ ШТЕДИОНИЦИ.

Плата је 2000 круна.

У дужност му спада све заводске послове самостално отправљати. Захтева се знање дуплог књиговодства, знање српског, мађарског и немачког језика.

Они компетенти, који су дуже времена у новчаним заводима радили, са добрим препорукама имају првенство.

Рок за пријаву истиче 15. јуна п. н. к.

Управа.

647 3—3

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.